Hürriyyət
SİZİN ÜÇÜN QƏZET
№25 (3364) 22 İyul / 2025-ci il
www.hurriyyet.az; / hurriyyet@mail.ru

Milli mətbuatımızın 150 illik yubileyi: "Əkinçi"dən bu günə uzanan şərəfli yol...

22 iyul 2025-ci il tarixində Azərbaycan milli mətbuatının 150 illiyi qeyd olunacaq. Bu gün yalnız mətbuat işçiləri üçün deyil, bütövlükdə milli ictimai düşüncə və maarifçilik tariximiz üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan əlamətdar tarixdir.

Milli mətbuat xalqın vicdanı, düşüncəsi və milli özünüdərk yolunun mühüm sütunlarından biridir.

Milli mətbuatımızın keçdiyi 150 illik yolu aşağıdakı kimi xarakterizə etmək olar :

- Azərbaycan mətbuatının rəsmi başlanğıc nöqtəsi - 22 iyul 1875-ci il tarixində Həsən bəy Zərdabi tərəfindən nəşr edilən "Əkinçi" qəzeti oldu. Bu qəzet bir tərəfdən maarifçi fikir carçısı, digər tərəfdən isə xalqın ana dilində danışan ilk media nümunəsi idi.

"Əkinçi" qəzeti yalnız 56 nömrə çap olunsa da, tariximizdə milli oyanışın təməl daşına çevrildi. Zərdabi mətbuatı sadəcə informasiya vasitəsi deyil, həm də xalqın maariflənməsi və mənəvi oyanışı üçün bir tribuna oldu.

Həsən bəy Zərdabi yazırdı: ""Əkinçi" xalqa bir güzgü tutmalı və bu güzgüdə onun özü özünü tanımalıdır".

- XX əsrin əvvəlində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə milli mətbuat sürətli inkişaf yolu keçdi. "Azərbaycan", "İstiqlal", "İrşad" kimi qəzetlər dövlətçilik, hüquq, maarif və azərbaycançılıq ideyalarını yayaraq ictimai fikrin formalaşmasına böyük töhfələr verdilər.

Sovet dövründə isə mətbuat formal şəkildə inkişaf etsə də, onun əsas vəzifəsi ideoloji təbliğat idi. Lakin bütün çətinliklərə baxmayaraq, ziyalı jurnalistlər öz yazıları ilə xalqın milli ruhunu, ədəbiyyatını və tarixini qoruyub saxlamağa çalışdılar.

- 1988-ci ildən başlayan Milli Azadlıq Hərəkatı ilə birlikdə Azərbaycan mətbuatı öz azadlığını yenidən qazandı. "Azadlıq", "Yeni Musavat", "Hürriyyət", "Müxalifət", "Ayna-Zerkalo", "Millət", "525-ci" və digər qəzetlər ictimai rəyə təsir edən, milli şüurun oyanmasına xidmət edən nüfuzlu tribunalara çevrildi.

Bu dövrdə jurnalist yalnız xəbər verən deyil, həm də ideya daşıyıcısı, ictimai tribunun qəhrəmanı idi. Fədakar mətbuat nümayəndələri həmin illərdə informasiya blokadasını yararaq xalqı maarifləndirməyə çalışırdılar.

- 1995-ci il Konstitusiyası ilə Azərbaycanda söz və fikir azadlığı hüquqi təminat aldı. Xüsusilə internet texnologiyalarının yayılması ilə elektron media sürətlə inkişaf etdi. Bu gün Azərbaycanda yüzlərlə sayt, xəbər portalı, jurnal və qəzet fəaliyyət göstərir.

Lakin, eyni zamanda, media müstəqilliyi, jurnalistlərin təhlükəsizliyi, iqtisadi dayanıqlılıq və media savadlılığı sahəsində ciddi çağırışlar qalmaqdadır. Söz azadlığının informasiya məsuliyyəti ilə yanaşı getməsi, yalan və təxribatla mübarizə məsələləri aktuallaşmışdır.

- Azərbaycan mediası 150 illik tarixi təcrübəyə söykənərək bu gün yeni bir mərhələyə qədəm qoyur. Süni intellekt, rəqəmsal texnologiyalar, informasiya müharibələri dövründə mətbuatın rolu daha da önəmli olur.

Milli maraqları müdafiə edən, etik qaydalara riayət edən, cəmiyyətə maarif və həqiqət gətirən bir mətbuat sisteminə ehtiyac heç vaxt indiki qədər güclü olmayıb.

150 il əvvəl Həsən bəy Zərdabinin başlatdığı maarifçilik hərəkatı bu gün də öz dəyərini qoruyur. Zərdabi "Əkinçi" vasitəsilə yalnız qəzet çıxarmadı, həm də xalqı oyatdı.

Azərbaycan mətbuatı bu gün yalnız keçmişin yaddaşı deyil, gələcəyin yönəldicisidir. Düşünürəm ki, biz bu mirası qorumalı, peşəkarlıqla inkişaf etdirməli və gənc nəsillərə ötürməliyik...

Qəvami SADIQBƏYLİ